

วันผู้สูงอายุสากล

INTERNATIONAL DAY OF OLDER PERSONS
1 ตุลาคม

ประเทศไทย

- ปัจจุบัน มีจำนวนผู้สูงอายุ 18.3% และกำลังจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ เมื่อมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นมากกว่า 20% ของประชากรทั้งหมด
- เป็นภาคีสันติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนหลายฉบับ และมีพันธกรณีที่จะต้องรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ เช่น สิทธิในความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม สิทธิในสุขภาพ สิทธิในการมีมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ การจัดการเลือกปฏิบัติ เป็นต้น

บทความนำ

1 ตุลาคม “วันผู้สูงอายุสากล” International Day of Older Persons

“ผู้สูงอายุ” หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2533 องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้กำหนดให้วันที่ “1 ตุลาคม” ของทุกปี เป็น “วันผู้สูงอายุสากล” หรือ “International Day of Older Persons”

16 ธันวาคม 2534 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่ขององค์การสหประชาชาติได้รับรอง “หลักการสำหรับผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Principles for Older Persons)” 5 หลักการ ได้แก่ (1) การมีอิสระในการพึ่งตนเอง (Independence) (2) การมีส่วนร่วม (Participation) (3) การอุปการะเลี้ยงดู (Care) (4) การบรรลุความต้องการ (Self-fulfilment) และ (5) ความมีศักดิ์ศรี (Dignity) และต่อมาในปี 2545 องค์การสหประชาชาติได้จัดการประชุมสมัชชาาระดับโลกว่าด้วยผู้สูงอายุครั้งที่ 2 (The Second World Assembly on Ageing) ณ กรุงมาดริด ประเทศสเปน โดยได้รับรอง “แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศมาดริดว่าด้วยผู้สูงอายุ” (The Madrid International Plan of Action on Ageing) เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายของประชากรสูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการพัฒนาของสังคมในทุกช่วงวัย

ปัจจุบัน แม้จะยังไม่มีสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ก็ไม่ได้หมายความว่าสิทธิของผู้สูงอายุจะไม่ได้รับการรับรองและคุ้มครองภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนหลายฉบับที่ได้รับรองสิทธิของบุคคลทุกคนในสังคมซึ่งครอบคลุมถึงผู้สูงอายุ เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights - ICESCR) โดยคณะกรรมการประจำกติกา ICESCR ได้ออกความเห็นทั่วไปที่ 6 (General Comment No. 6) เกี่ยวกับการตีความสิทธิในเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภายใต้กติกาฯ เพื่อให้ความคุ้มครองผู้สูงอายุด้วย

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นภาคีสถิติสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women - CEDAW) ซึ่งคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ได้ออกข้อเสนอแนะทั่วไปที่ 27 (General Recommendation No. 27) เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสตรีสูงอายุ และเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการใด ๆ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีสูงอายุ เช่นเดียวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD) ซึ่งได้รับรองสิทธิในสุขภาพและสิทธิในการมีมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอของผู้สูงอายุไว้โดยชัดแจ้ง

บทความนำ

ปี 2565 ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุมากกว่า 12 ล้านคน หรือ 18.3% ของประชากรทั้งประเทศ และกำลังจะก้าวสู่การเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Completely Aged society) แต่ปัจจุบันมีผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยที่ยังคงต้องเผชิญกับปัญหาในการเข้าถึงสิทธิและการได้รับความคุ้มครองสิทธิในหลายด้าน เช่น ด้านหลักประกันรายได้ ด้านการจ้างงานของผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี นอกจากนี้ ข้อมูลทางสถิติบ่งชี้ว่าผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธิและถูกระทำความรุนแรงเป็นจำนวนมาก แต่รัฐยังไม่มีนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกันและคุ้มครองผู้สูงอายุที่ถูกระทำความรุนแรงหรือถูกละเมิดสิทธิ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ในฐานะองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการคุ้มครองและสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน ได้เห็นถึงความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และสนับสนุนการสร้างสังคมที่ตระหนักในคุณค่าของผู้สูงอายุที่ความรู้ความสามารถและศักยภาพด้วยความเคารพและยอมรับในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้สูงอายุทุกคน โดยมองข้ามสภาวะทางร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

ที่มา:

- กรมกิจการผู้สูงอายุ (<https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1159>)
- รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2564 ของ กสม. (shorturl.at/HMOU1)
- สำนักงาน กสม. (<https://www.nhrc.or.th/Human-Rights-Knowledge/International-Human-Rights-Affairs/International-Law-of-human-rights.aspx>)

จัดทำและเรียบเรียงโดย:
กวิสรา สมทรัพย์ นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ